

bode van heden ochtend die reeds bebelst. Hij herhaalde overigens, dat de leden, die tegen deze wet stemmen, het doen uit oprechte liefde en trouw voor Koning en Vaderland.

De minister van Financiën hernam, dat hij niet gewoon is, zijne denkbeelden uit dagbladen te putten, van welke kleur zij ook mogen zijn. Hij had nog nooit een' regel aan een blad mede gedeeld, ten zij het uitgesproken advies gold. In deze vergadering was hij gewoon te hooren en te wederhooren, en daarnaar zijne stem te regelen. Z. Exc. gaf overigens de plegtige verzekering aan dat artikel geheel vreemd te zijn, noeh zijne denkbeelden, omtrent dit punt, te voren aan iemand te hebben geopenbaard (*).

Hierna trad Z. Exc. de Minister voor de Koloniën in eene meerendeels insgelijks voor de ruist uitgesproken rede als verdediger van de voordragt op: hetgeen Z. Exc. met ongemeen veel vuur deed. Hij betuigde, dat hem de lof en goedkeuring, welke zijne pogingen ten beste van den Staat hadden mogen ondervinden, streelden, en dat hij daarop prijs stelde. Het gaf hem tevens sterkte en vertrouwen, om mede op te treden als verdediger van eene voordragt, waaraan, zijns bedunkens, de hoogste belangen des Vaderlands verhoogt waren, ja, welker afwijzing 's lands ondergang zou kunnen ten gevolge hebben. Zoo durfde hij dan nog van de vaderlandsliefde der leden van deze Kamer de aanneming daarvan verwachten, wier doel toch geen ander dan dat der Regering kan zijn, namelijk, het heil van den Staat. Zoo veel in haar was, heeft de Regering aan de verlangens der Kamer voldaan. Zij heeft niet geschroomd, jaarlijksche openingen nopens de Overzeesche geldmiddelen aan de Staten-Generaal toe te staan, gelijk blijken kan uit het 4e art. der voordragt.

Naar het zich thans laat aanzien, zullen de O.I. bezittingen in het aanstaande jaar niet minder dan 40 miljoen afwerpen, waarvan 25 miljoen aangeweend zullen worden voor de schatkist des moederlands, 10 miljoen voor Indië zelf, en 5 miljoen voor de Handel-Maatschappij.

Het kan, volgens Z. Exc., geene bevreemding haren, dat men tot bezwarende verbintenissen met de Handel-Maatschappij is moeten overgaan, in tijden als die, heedsamige wij hebben doorgeworfeld; maar de Regering had toch geene staatschulden daarvoor behoeven te sluiten.

Uit art. 160 der Grondwet ontleende de minister het bewijs, dat Z. Exc. de Koning wel degelijk de bevoegdheid had, om de bedoelde verbintenissen te sluiten; wat meer is, een gouverneur-generaal van de O. I. bezittingen had die mogen aangaan. Vele bedenkingen hiertegen ingebracht, vloeiden uit verkeerd verstand van de zaak voort, of wellicht uit gebrek aan vertrouwen, hoe ongegrond dan ook.

De leden der Kamer zouden zich behoorlijk jegens de Natie kunnen verantwoorden met de wet aan te nemen, want hare belangen werden ten sterkste behartigd door het beschikbaar brengen van de producten uit Oost-

(*) Wij gelooven niet, dat iemand deze verklaring van Z. Exc. den minister van Financiën zal in twijfel trekken.

De heer van Dam van Iselt toont echter door zijne aanmerking in het vermoeden te verkeeren, dat de hoofden onzer ministerieel departementen niet altijd geheel vreemd zijn aan de beschouwingen en gevoelens, welke, ten aanzien van binnen- of buitenlandsche aangelegenheden in den *Avondbode* zijn of worden voorgedragen.

Dit vermoeden bestaat ook hier en daar elders, zoodat men zelfs den *Avondbode* wel eens als een half-officieel blad doet voorkomen.

Hoe aangenaam ons deze dwaling zijn moet, daar zij een vereerend gevolg is van het stelsel, dat wij voorstaan, en van eene activiteit, welke men niet anders weet op te lossen, heeft zij echter ook haren nadeeligen en onaangename kant. Het vermoeden, alsof de *Avondbode* van wge de Regering, met de mededeeling van staatsstukken, opgaven of tijdingen werd bevoorrecht, verminderd den billijken lof zijner ongemeene activiteit, en meermalen vonden wij ook, door het vermoeden, alsof onze artikelen over staatkundige aangelegenheden eenen Hooger oorsprong hadden, ons alreede belemmerd in, of geheel afgehouden van de roondborstige verklaring onzer gedachten, en de plaatsing van ingezonden stukken, daarmede overeenkomstig.

Daarom hebben wij sedert lang naar eene gunstige gelegenheid gewacht, om ons deswege op het onduidelijkste te verklaren, en wij vinden ons, door den uitslag der op gisteren plaats gehad hebbende stemming in de Tweede Kamer, en de gevolgen, welke er uit kunnen voortvloeijen, nu te meer genoopt, om de gelegenheid, die zich thans heeft aangeboden, niet voorbij te laten gaan.

Wij verklaren derhalve ook onzerzijds, om geheel andere redenen dan Z. Exc. de minister van Financiën, maar niet minder onduidelijk en plegtig, niet alleen, dat Z. E. de minister voornoemd geheel vreemd is aan het artikel door den heer van Dam bedoeld, maar ook, dat van de artikelen over staatkundige of andere aangelegenheden in den *Avondbode* geplaatst, nimmer eenig van of door eenig minister of ministerieel departement is uitgegaan of ingegeven; maar dat, gelijk zulks ook niet anders behoort te zijn, de denkbeelden en beginselen, in den *Avondbode* voorgedragen, altijd zijn geweest en nog heden zijn, die, welke door de Nederlandsche schrijvers, aan de Redactie verzoekt, geheel vrij en onafhankelijk worden gekoesterd en beleden.

Na deze onduidelijkste verklaring, protesteren wij dan ook tegen alle verdere opvatting, alsof de artikelen in den *Avondbode* iets anders bebelzen zouden, dan de uitdrukking der gevoelens van de Redactie zelf; gevoelens, welke geen anderen grondslag hebben, dan onwankelbare liefde voor, en geene andere bedoelingen dan de ware belangen van het Vaderland. De REX.

blik. De afgetredene kan wel tot deze hooge waardigheid worden herkozen, maar niet eer dan na een tijdsverloop van drie jaren.

De voornaamste personen na de *capitane reggenti* zijn: 1°. Een commissaris, wien de oude wet oplegt alle mogelijke zaken te beschikken. Hij moet buiten het grondgebied van den Staat geboren, en mag aan geene familie in denzelfden vermaatschappij zijn: nog meer, hij behoort in den rechtshandel ervaren en een rechtschapen man te zijn; 2°. en 3°. De geneesheer en de schoolmeester: de doctor wordt voor drie jaren gekozen, en de wet gebiedt hem een paard te houden, ten einde hij zich overvrijd, hetzij dag of nacht, naar alle punten van den Staat kunne begeven, waar zijne dienst vereischt wordt.

Ik ga nu over tot de geschiedenis van San-Marino.

De oorsprong van dit republiekjes hetwelk, te midden van zoo vele vrije en magtige Staten, die het zag opkomen, bloeien en ondergaan, zijne onafhankelijkheid heeft weten te behouden, klimt op tot aan het einde van de III eeuw der Christelijke jaartelling. Omstreeks dien tijd werden door Keizer DIOCLETIANUS uit Dalmatië, zijn geboorteland, kunstenaars en werklieden van allen aard onthouden, tot het wederopbouwen der stad Rimini, toenmaals *Ariminum* gebeten. Onder de werklieden bevond zich eene zekere MARINO, een heidervan handwerkerman en een ijverig voorstander en heilijder van het kerkelijk te voren in Italië verbreide Christendom. Toen nu DIOCLETIANUS, in het jaar 308, aanvang de Christenen wreddelijk te vervolgen; versetten zich deze tegen den vijand hunner leer, en boden, vooral te Rimini, een' moedigen en gelukkigen tegenweer. MARINO gortte het zwaard aan en voegde zich bij de bisschoppen van Forlì, Forlimpopoli en enige andere geestelijken: aanvankelijk deed hij den keizerlijken pro-consul terug, maar eindelijk moest hij de wijk nemen op den berg Titano (zoo werd toen de berg van San-Marino genoemd). Zijne vroomheid en zijne godsdienstoesfening deden hem spoedig in de omstreken als een' heilige beschouwen, en vele uit Dalmatië geweken geslachten, alsook eene menigte vervolgde Italianen zochten en vonden eene wijkplaats op den berg Titano.

MARINO stierf en werd op de spits van den berg begraven; later stelde men hem onder de heiligen en herdoopte men den berg Titano met zijn naam. Op zijn graf werd eene kerk gebouwd, en op het hoofdaltaar

Indië, en door een' maatregel, waardoor de schoone hulphronnen van Oost-Indië ruimer en beter in de schatkist zouden vloeijen.

Men zou der Handel-Maatschappij daarvoor geene offers meer moeten brengen, en jaarlijks geregeld het excédent der Oost-Indische baten kunnen ontvangen.

Men heeft ongunstige tafereelen van 's lands geldmiddelen opgehangen; wat de koloniën betreft, zijn deze althans ongegrond. Nooit toch zijn de vooruitzichten van daar voordeliger geweest. Men vestige daarbij het oog op onze talrijke en keurige koopvaardijvloot; men sla eenen blik op de alom heerschede bedrijvigheid; men ga de nijverheid allerwege hier te lande, in de koop- en andere steden op het platte land, na, en vrage zich dan af, of men niet alles moet doen, om dien bloei te bestendigen en uit te breiden. Daartoe strekt, naar des ministers inzien, deze voordragt.

Wat den hoogen rentelast aangaat, nog nooit heeft ons Vaderland naar evenredigheid minder aan renten voor zijne schulden opgebracht. Z. Exc. herinnerde, dat het bedrag der renten, in 1829 veertien miljoen, thans nog geen 12½ miljoen bedraagt; niet minder dan 22 miljoen worden uit de Oost-Indische geldmiddelen gevonden.

In het algemeen heeft men nooit lager lasten dan thans gedragen; verwijzende Z. Exc. naar de begrotingen van 1807, 1829 en de thans aangebodene, welke niet hooger is dan bij het uitbreken van den Belgischen opstand.

Z. Exc. vroeg, of men deze gunstige resultaten, te danken aan onze O. I. bezittingen, op het spel wilde zetten? De minister ging hierna over tot de beantwoording van het bijgebrachte nopens de 10 miljoen, die buiten de toestemming der Staten-Generaal zouden zijn uitgegeven, doch volgens Z. Exc. ziet men de zaak niet uit het ware oogpunt, daar in 1838 de Regering de toestemming der Kamers bekomen heeft, ten einde de buitengewone uitgaven voor Oorlog te dekken, en zulks onder uitdrukkelijk beding, dat die zonden gevonden worden buiten bezwaar van de Natie; die 10 miljoen zouden namelijk uit de Oost-Indische kas gevonden worden, doch door een' samenloop van omstandigheden was die kas tijdelijk daartoe niet bij magte: om dat te kort te dekken, heeft men nu deze 10 miljoen aangevraagd. Het doet niets ter zake, hoe men tijdelijk tot bestrijding van dat te kort gehandeld hebbe, en om een' louteren vorm moet men het ware gezigtspunt, het heil van den Staat, niet over het hoofd zien.

De minister wilde het niet ontveinzen, dat het lot van den staat en deszelfs volplantingen aan dat van deze voordragt verbonden is; 's lands bloei en welvaart, handel en nijverheid kunnen, bij onverhoopde verwerping, daardoor ten ondergaan, de eensgezindheid, tussehen de verschillende staatsmagten kan daardoor worden verbroken. Z. Exc. drong het aan, dat de Handel-Maatschappij nu gebrek aan kapitaal heeft, en als deze niet in de behoeften kan voorzien, onze Oost-Indië een' gevoeligen schok bekomen. Hoe zal men dan op een voordelich slot, op gunstige producten durven hopen. De minister vreesde, dat onze volplantingen dan ter prooi aan geslepen bedrivers en fortuinzoekers zullen worden overgeleverd. Hoeveel bloed en goud heeft het niet gekost, om orde en rust in Oost-Indië tot stand te brengen, en nu zal men wellicht den onrustigen aldaar de gelegenheid schoon geven om de oproer van op te steken.

De minister zeide, dat hij 40 jaren zijns levens aan de belangen zijns Vaderlands gewijd heeft; dat zijne handelingen er toe hebben geleid, om ruime hulphronnen in de schatkist te doen toevloeijen; dat hij niet kon gelooven, dat men plotseling zoo veel werk wil den bodem inwerpen, ja, hem zelve daartoe als werktuig wil doen dienen; liever, dan dat te doen, wil hij zijne plaats aan een' anderen inruimen.

Van de aanneming of verwerping van deze voordragt, zal waarschijnlijk dan ook afhangen, of hij tot het ambtelooze leven zal wederkeeren. Hij zal dan bewust zijn, zoo lang hij kon, te hebben medegewerkt, om rampen van zijn Vaderland af te wenden, die hij van de verwerping der wet onafschidbaar acht.

De heer van Aech van Wijk zegt, dat het minder de som ten behoeve van de Oost is, welke zoo zeer de afkeuring der Kamer heeft belopen, dan wel het voorgestelde van de 10 miljoen; waarom heeft men die vreemde soortige zaken in ééne wet opgenomen; wat ook H. E. E. mogen voorzien, als de vruchten van eene verwerping der wet, hij moet vragen, aan wie zulks te wijten is? De spreker hoopte, dat Z. Exc. zich nog zal willen bedenken, alvorens zijn ontslag te nemen; een ontslag, hetwelk gewislijk allen leden leed zou doen, omdat men natuurlijk ongaarne den man zou zien aftreden, aan welken men den tegenwoordigen gunstigen staat van onze O. I. Bezittingen grootelijks mag toeschrijven. Z. Exc. denkt te edelwaardig, is te groot van geest, dan dat hij zou aftreden, omdat de vertegenwoordigers des volks hier plegtig verklaren, dat zij hun geweten bezwaard zouden rekenen, indien zij deze voordragt aannamen, omdat zij deze lijnregt in strijd met de grondwet vinden. Trouwens, de spreker voorziet uit eene verwerping van de voordragt niet de rampzalige gevolgen, welke de ministers blijken daarvan te verwachten.

De heer Gevers verklaarde, dat hij in zijne vroeger geuite gevoelens blijft volharden, en al mochten ook de ongunstige gevolgen, door de beide ministers geschetst, verwezenlijkt worden, niet meenen zal, dat de verantwoordelijkheid daarvan op hem drukt. Verscheidene leden gaven te kennen, dat zij in dit gevoelen deelen.

De heer van Alphen verklaarde, dat het aannemen der wet met zijn geweten strijdig zou zijn. Hij trad in eene woordenwisseling met Z. Exc. den minister van Koloniën, eendeels over zekeren in der tijd door den Britschen gouverneur van Java, generaal Raffles, genomen maatregel, anderdeels over de handelwijze der Handel-Maatschappij. De minister verklaarde, dat de handelwijze van dit nuttig ligchaam tegenover het Rijk onberispelijk is.

Van verscheidene kanten droeg men in de vergadering op het stemmen aan. Z. Exc. de minister van Financiën had nog eenmaal het woord, om het gebede met de 10 miljoen, tot de achterstallen van 1835 en 1836 behorende, nader in het licht te stellen.

Kindelijk ging men tot de hoofdelijke stemming over, waarbij 12 leden zich voor en 39 tegen de wet verklaarden; zoodat Z. M. verzocht zal worden die in nadere overweging te nemen.

Voor de wet hebben gestemd de heeren Sponck Hurgronje, van Hemert, de Jonge, van Toyl van Heeze, Boddaert, Frets, van de Poll, Drayvestein, Weerts, Beelaerts, van Hoorn van Burgh en van Swinderen.

Tegen de wet hebben gestemd de heeren van Syltsma, van Nagell,

van dezelfde ziet men het standbeeld van den heiligen MARINO, die in de eene hand een' berg draagt, waarop zich drie torens verheffen. (Dit is het wapen der republiek.)

Wellicht had het gemeenbest San-Marino het behoud van zijne vrijheid evenzeer te danken aan den Godsdienstigen eerbied, dien de berg alom al ten allen tijde inhield, als aan zijne armoede en vredesgezindheid.

Kens bragt eene opwekking van heerschzucht de republiek op den rand des verderfs. In de XII eeuw breidde zij zich uit door aankoop van grondgebied, en in de XIV eeuw nam zij enige landerijen aan, haar door den Paus, uit ekenkeltigheid, voor den aan Z. H. verleenden bijstand in zijne geschillen met de MALATESTA's, heeren van Rimini, ten geschenke aangeboden. Het gewigt, dat zij hierdoor had verkregen, maakte de hebrucht harer naburen gaande, en San-Marino werd zoo lang ontrutt, geplunderd en geplukt, totdat het binnen zijne oude en huidige greespalen was wedergekeerd. In 1739 bemagtigde de kardinaal ALBERTONI den kleinen Vrijstaat, met een handvol krijgsvolk; hij hoopte door dit merkwaardige heldenfeit 's Pausen gunst te zullen verwerven; maar de H. Vader vaardigde een gezantschap af tot de veroverde republiek, om te vragen, of zij zich waarlijk, en, zoo als de kardinaal voorsag, vrijwillig, ja bij verkiesing aan zijn wereldlijk gezag onderwierp: de gehele bevolking van San-Marino antwoordde met één kret van verootvaardiging, die tot aan den Pauselijken stoel weergalmd; de H. Vader glimlachte, en liet hen weder melden, dat zij gerust konden zijn, en vrij zouden blijven.

Toen BONAPARTE, aan het hoofd van zijne zegevlerende legers, San-Marino voorbij trok, vaardigde ook hij, op den 11 Februarij 1797, eene bezending af tot den kleinen vrijstaat: hij deed der republiek, in naam van hare Fransche zuster, geluk wenschen met de onafgebroken instandhouding van hare onafhankelijkheid, en, wat meer is, vier gepontzeerde stukken geschut, benevens eene vermeerdering van grondgebied, liet hij haar aanbieden. De regering van San-Marino nam gelukwenschen en kanonnen aan, maar bedankte voorzigtig voor het overige. Welk eene les voor den toekomstigen wereld-veroveraar.

Hiermede eindigt de minzigt zijne mededeelingen nopens de republiek.

Kniphorst, vreey arjan, Dijkmeester, van der Gronden, van Luijben, Brongers, Rappard, Wijnaendts, van de Mortel, Cats, S. melpenninck, Vijlhuis, van der Velden, d'Escury, Gouverneur, Romme, Bruce, Clifford, van Meeuwen, Sandberg, Roël, Backes, Repelaer, Akerlaken, Star Busman, Rengers, Gockinga, Hooft, van Asch van Wijk, Hinlopen, Gevers, Warin, Luzzac Alphen.

De voorzitter zeide, dat, daar het besluit omtrent de leenings-wet kan hebben op de begrotings-wetten, de beraadslagingen over de gesteld worden tot aanstaanden Maandag den 28 December. Op zaterdag, zal de Kamer zich met de wetten, omtrent de irreguliere derijen, enz., bezig houden.

AMSTERDAM 21 Dec. In het Verslag der Centrale Afdeling, het ontwerp van wet tot vaststelling der begrooting voor 1840, onder anderen, het volgende voor:

In zoo verre de antwoorden, tot dit onderwerp behoorend, niet van nispgeving zijn aangenomen, zijn slechts weinige aanmerkingen op punten het gevolg van het onderzoek derzelve in de Afdelingen geweest, men zich algemeen onthouden heeft van op vele bijzonderheden terug te treden.

De eerste Afdeling is eenparig van oordeel geweest, dat in geve hoogennaamd gevolg is gegeven aan het algemeen geuit verlangen tot ledigheid, vereenvoudiging en vermindering. In het groot slaat de bijzonder op het departement van Oorlog en de pensioenen, in het op zoo vele aangeduide bijzonderheden.

De tweede Afdeling is algemeen van het denkbeeld geweest, dat, tegenwoordigen stand der zaak, het weinig vrucht zoude geven, of weder te treden in verdediging van vroeger gemaakte aanmerkingen derlegging van daartegen door de Regering ingebrachte bedenkingen, dat die stand eer medebrengt, dat de verdere behandeling aan de discussie en stemming worde overgelaten. Terwijl dan een lid de antevoudig aannam voor notificatie, verklaarden eenige leden, zelf te leen tot eenige algemeene observatiën bepalende, dat zij met geve vele antwoorden der Regering het doel hadden opgemerkt, om wees op eene overtuigende wijze, de door de Staten-Generaal verlangde inge te geven, doch dat zij, hoeeer dit gaarne erkennende, echter moesten betuigen, door dezelve niet van het gevoelen te zijn terug te treden, er in de huishouding van Staat die zuinigheid en spaarzaam worden beespurd, die ten allen tijde, maar voornamelijk in de tegenwoogenblikken, een zoo dringende plicht voor de Regering zijn. Zij zee vooral in de geheele inrigting van het bestuur, welke veel te koste in het verleen van pensioenen, welke veel te hoog worden opgeve te veelvuldig worden verleend, en bovenal in den zoo kostbaren oorlog. Zij verklaarden verder, dat, al ware die hooge oproeping te zelve te regtvaardigen, dezelve dit, naar hunne meening, gemis in geveven omstandigheden, nu niets, dan buitengewone zuinigheid te zaamen ons kan redden uit de financiële crisis, waarin wij verkees, waren ten slotte van gevoelen, dat, hoeeer toegevoende, dat hij de ting van uitgaven voor 1840, niet in eens alle die besuinigingen worden daargesteld, welke in het vervolg noodzakelijk zouden kunnen den geacht, dezelve echter thans tot en te hoog cijfer is opgevoe, zonder meerder licht en overtuiging, hunne goedkeuring daaraan te hechten. De overige leden der tweede Afdeling verenigden zich geve alle deze consideratiën, omtrent eene zoo zeer noodzakelijke, en in betrach wordende zuinigheid, maar konden de beantwoording, hoe e zorg opgesteld, niet met zoo gunstig oog beschouwen, als de zoo e mede leden. Zij vonden dezelve, integendeel, even als reeds sed jaren, veelal bestaande in beloften, en verschuiving tot de volgende veel is geheel onvoldoende, veel geheel niet beantwoord; zich er o aan willende houden, om in geene bijzonderheden te treden, mer dan alleen op, het stilzwijgen omtrent de herziening der Grondwet, dan beteren waarborg voor het toekomstige kon verkregen worden; geantwoorde omtrent de Rekenkamer, in welke, ware zij behoorlijk buerd, reeds nu vele garantie zoude te vinden zijn. Doch thans wa leden, nogmaals aandringende op geheele openlegging van 's Rijks e en geldelijke verplichtingen, van meening, dat niet ligtelijk deze be ding der Regering van dien aard had kunnen zijn, dat daardoor e regtvaardig, het onze gewone middelen zoo zeer te boven gaande e uitgaven, als nu wordt gevraagd. Vijf der leden verklaarden da reeds bepaaldelijk, dat, zoofang het cijfer niet aanzienlijk zou worde minderd, zij deze begrooting van uitgaven niet zouden kunnen aannem.

De leden der vierde afdeling moesten het betreuen, dat allee Staten-Generaal, bij de vorige deliberatiën met zoo veel ernst en klacht ben in het midden gebragt, ten betooge, dat de uitgaven deser beg voor 1840 veel te hoog zijn opgevoerd, en noodzakelijk behooren voe te worden, niet het minst wezenlijk effect gehad heeft, en dat de ring blijft vasthouden aan het denkbeeld en den wij, ten het wij ken cijfer als den onveranderlijken maatstaf ome behouden voe te gend jaar te beschouwen. De vierde afdeling wilde dit oordeel, de vorm en wijze, waarop de bedenkingen der eerste lijn konne geworden, zich op vele punten, door eene nuttige uitwisseling, door het aangeven van verklarende bijzonderheden, gunstig ondersteunen van die, waarin dezelve vroeger wel eens gegeven werden. Doch e verwacht de verbetering in het gemeen overleg ten deze niet slechts te worden en uitdrukkingen, maar bij het definitief en werkdagig der begrooting, te zullen vinden; zij had gehoopt, dat men des onte yan toezeggingen en beloften voor de toekomst, bij den terugke tot de gewonen stand van zaken, verlatende, dadelijk eene gewijzigde be soe hebben aangeboden. — De onderbavige blijft nu weder aan o onvolmaaktheid en onregelmatigheid mank gaen, welke bij het laatste soek en vroeger zoo dikwijls zijn aangetoond; en onbegrijpelijk is de Regering niet schijnt te kunnen besluiten, immer eene andere inge uitgaven te geven, dan bij den aanvang der zitting aan de Staten e wordt voorgelegd. Bijzonder trof het de vierde Afdeling, dat ook e zoer hoog opgevoerde cijfer voor het departement van Oorlog geheel e ander is gebleven, en voor geene beduidende verandering vatbae wordt. De vierde Afdeling bleef dit echter verlangen, en oordeelt bijzonder dit hoofdstuk, in evenredigheid onzer meerdere behoeften

dige miniatuur-republiek, zoo nietig van omvang, zoo groot de gerrigheid; zoo arm aan inkomsten, zoo rijk door begaaftheid. nner wij herlezen hetgeen wij hier nederschreven, wanneer wij Marino voorstellen, als het levendige voorbeeld van onnagenaemde ophoudlijken vrede, nooit gestoorde eensgezindheid, en genoegzaam overbodige welvaart; wanneer wij bedenken, dat zoo vele eeuwen draakolk van het verdoemde verzonken, onder de kleine republiek dermijnen; dat zoo vele heerschappijen stegen en daalden, zonder de tige San-Marino in te slokken, of in haren val mede te slepen; dat vele veroveraars het onbeduidende, vreedzame landje voorbij trokken, onaangetroefd lieten, omdat zij het versmaadden of vergaten; dat eindelijk, naar de oorszaak van dien ongewonen eerbied der tijde menschen voreehende, door overtuiging gedwongen worden door onbekendheid en verwijdering van alle, voor eenen staat zoo verderfelijke togten toe te schrijven, dan, ja den zeggen wij nogmaals: *Marino randa in minimis*....

BLADVULLING

Zeker geneesheer, die algemeen voor een' vrijgeest bekend stond, eens aan eenen predikant, of hij er zijn werk van maakte, om ziele te houden. — «Ja,» antwoordde de geestelijke. — «Hebt gij wel inzien? » vroegde vervolgens de doctor. — «Neen.» — «Hebt gij een' ziel gehoord?» — «Neen.» — «Hebt gij er eenen gevoeld?» — «Neen.» — «Hebt gij er eenen gesproken?» — «Ja,» antwoordde de geneesheer, «zoo spreken drie zintuigen tegen één bij het verstaan of eene ziel bestaat.» De predikant verlegde nu op zijne beurt de doctor, of hij een geesteskundige was. «Ja,» antwoordde de geneesheer, «hebt gij immer pijn gezien?» — «Neen.» — «Hebt gij ooit pijn gevoeld?» — «Neen.» — «Hebt gij wel eens pijn gesproken?» — «Neen.» — «Hebt gij wel eens pijn gevoeld?» — «Ja,» antwoordde de geneesheer, «zoo zijn drie zinnen in tegenspraak met één zintuig bij het verstaan of er pijn bestaat; en toch, mijnheer, houdt gij u omtrent dat geval in. Op dezelfde wijze houde ik mij van het bestaan der ziel verstand.

1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 26

GEDELT BIJ A. ZWERSAANT.